

Comandor dr. Marian MOȘNEAGU¹

CEA MAI PUTERNICĂ ARMĂ DIN LUME

Titlul acestui articol aparține contraamiralului în rezervă Aurel Negulescu, rămas în memoria breslei marinarilor și numai sub pseudonimul „Moș Delamare”. Și nu l-aș fi invocat în paginile revistei noastre dacă nu i-aș fi descoperit recent broșura omonimă, divulgând o filosofie de viață mai mult decât surprinzătoare – sau, poate, cu atât mai mult firească – pentru un marinar.

Cine a fost, în fond, Moș Delamare? Fiul Mariei și al lui Costică Negulescu, acesta s-a născut pe meleaguri teleormănene, în prima zi de august a anului de grație 1879, în satul Bâscoveni din comuna Gălăteni. Având aplecare spre studiu, a absolvit cu succes Școala primară din Bâscoveni, Liceul „Matei Basarab” București (1897), Școala Militară de Artilerie, Geniu și Marină din București (1899) și Școala de Torpile din Pola (1906), specializându-se în Arme sub Apă².

Nu voi insista asupra carierei sale militare, fiindcă mult mai interesantă mi se pare contribuția sa remarcabilă la îmbogățirea culturii marinărești, ca om de presă și militant pentru propășirea idealurilor Ligii Navale Române, în care a crezut și pe care a susținut-o necondiționat. Vreau doar să subliniez că, după stagii de imbarcare pe nava-școală „Ștefan cel Mare”, la Dunăre și pe bricul „Mircea”, la mare, a urmat o carieră didactică de succes, ca director de studii al Școlii de Marină din Constanța (1903-1904) și instructor la Școala de Artilerie, Geniu și Marină (1904-1905), calitate în care a făcut o călătorie în interiorul continentului american, pe fluviul Mississippi, având posibilitatea să cunoască aspecte din modul de viață, obiceiurile și tradițiile popoarelor cu care a venit în contact în porturile Mediteranei, Mării Nordului, Océanelor Atlantic și Pacific, precum și viața aspră a marinarilor. După alte experiențe benefice în calitate de comandant și subdirector al Școlii de Pilotaj și Hidrografie din cadrul Diviziei de Dunăre, o ambar-

care pe vaporeșul „Prutul” 1905-1907 și la bordul vedetei nr. 3 „Cpt. Mihail Romano” (1907-1908), a revenit la mare, unde a funcționat timp de un an în cadrul Depozitelor Generale ale Marinei. La 1 aprilie 1910 a fost mutat la Școlile Marinei, fiind numit ofițer secund al bricului „Mircea” și însărcinat administrativ al navei, cu care a efectuat numeroase ieșiri în mare. La intrarea României în Primul Război Mondial a înde-

plinit funcția de comandant al Stațiunii Lans-torpile Giurgiu din Grupul Torpiloarelor și Stații de lansare, subordonat Comandamentului Apărărilor sub Apă. Întrucât prima misiune care a revenit Marinei în această campanie a fost încredințată Comandamentului Apărărilor sub Apă, a preluat comanda Grupului de șalupe și a șalupei „Rândunica”, destinate să îndeplinească această primă misiune de luptă. Potrivit Ordinului operativ nr. 1 pe care Comandamentul Apărărilor sub Apă l-a transmis Detașamentului de Marină de la Giurgiu, în seara zilei de 14 august 1916 șalupele „Rândunica”, „Bujorescu” și „Cătina” au pornit în linie de șir spre flota austro-ungară, bazată în portul Rusciuk. Apropiindu-se la 100-150 metri de monitoarele inamice, șalupele „Rândunica”, aflată sub comanda sa, a lansat o torpilă care a lovit un șlep acostat lângă nava-amiral a flotei austro-ungare, monitorul „Bodrog”,

scufundându-l. Acest atac, conceput și executat prin surprindere și cu multă îndrăzneală, a avut drept consecință, așa cum menționa într-un raport comandantul Apărărilor sub Apă, comandorul Constantin Niculescu-Rizea, „...abandonarea posturilor de gardă avansate, de către întreaga flotilă inamică și retragerea sa la Persina, încetând orice activitate”. În luna septembrie 1916, Comandamentul Apărărilor sub Apă a primit misiunea să asigure forțarea Dunării de către Armata a III-a în zona Flămânda, participând la construcția podului de peste Dunăre și la asigurarea apărării acestuia.



Pentru transportul materialului necesar executării podului, au fost aduse de la Giurgiu șalupele „Rândunica” și „Cătina”. În aceste împrejurări, oamenii aflați sub comanda sa au primit misiunea să susțină Detașamentul Fântânele, care urma să apere podul. În acest mod, comandantul Stațiunii Lans-torpilor Giurgiu a participat efectiv la montarea și protejarea podului de la Flămânda, pe care au trecut trupe române la Sud de Dunăre, până în ultima decadă a lunii septembrie. Între anii 1916 și 1917 a comandat Sectorul Fluvial Zimnicea, pentru ca la 1 septembrie 1917 să preia comanda monitorului „Mihail Kogălniceanu”. La 7 iunie 1918 a fost numit comandantul crucișătorului auxiliar „Regele Carol I”. Pe 23 decembrie 1918 a fost detașat la Serviciul Maritim Român, pentru ca pe 15 mai 1920 să revină în cadrul Diviziei de Mare, unde, din luna septembrie a devenit primul comandant al Institutului Maritim, recent înființat. În anul 1921 a fost numit șef de stat-major al Forței Navale Maritime și comandant al Grupului de Torpiloare, iar în 1922 ajutor al comandantului Bazei Navale Maritime. Dar ceea ce este interesant pentru punerea în temă a conferinței invocate ca pretext pentru această evocare este faptul că a predat cursuri de matematică la unele școli din Constanța și Bacău și a fost, cu siguranță, cel mai longeviv și eficient secretar general al Ligii Navale Române, constituită în luna februarie 1928. Pasionat deopotrivă de astronomie și literatură, a fost unul dintre membrii activi ai Societății Astronomice Române și un colaborator fervent al revistei „Orion”. A condus revistele „Ziarul științelor și călătoriilor” (12 ani) și „Marea noastră pentru tineret” (4 ani) și a colaborat la revistele editate de Liga Navală Română, precum „România maritimă și fluvială” și „Marea Noastră”, pe care a și condus-o o perioadă, dar și la „Timpul”, „Universul”, „Epoca”, „Cultura poporului”, „Dimineața”, „Credința”, „Dobrogea jună”, „Analele Dobrogei”, „Dobrogea economică”, „Voința Dobrogei”, „Plaiuri dobrogene”, unde a semnat „B.B. Delamare”, „Bebe Delamare”, „Moș Delamare”. De asemenea, este prezent cu povestiri în lucrarea colectivă „Viața și obiceiurile animalelor” (Câmpina, 1916). Printre cele mai valoroase lucrări publicate se numără „Ce e cazarma? Însemnările unui fruntaș socialist” (Institutul de Arte Grafice „Universala” Leon Alcalay, București, 1915, 41 p.), „Războiul sub apă pe înțelesul tuturor” (Tipografia Profesională Dimitrie C. Ionescu, București, 1915, 94 p.), „Piere Marina” (Institutul de Arte Grafice al ziarului „Dobrogea jună”, Constanța, 1925, 6 p.), „Povestea calendarului” (Editura ziarului „Universul”, București, 1929, 30 p. cu fig.), „Văzute și trăite în viața meșteșugarilor de aiurea” (Editura Cercului de studii și conferințe al Uniunii Generale a Muncitorilor Industriași, București, 1930, 6 p.), „La răscruce. Înfrâurirea strămtorilor asupra trecutului neamului nostru” (Institutul de Arte Grafice „Marvan”, București, 1941, 32 p.), „Divina armonie universală. Puterea rugăciunii în fața științei” (București, 1944, 32 p.), „Între cer și apă. Din viața marinarilor noștri”, 2 volume, Institutul de Arte Grafice „Marvan”, București, 1944-1945, 48 p.), „Cea mai puternică armă din lume” (Institutul de Arte Grafice „Marvan”, București, 1945, 15 p.), „O călătorie cerească. Cu o planșă a constelațiilor vizibile pe cerul nostru” (Institutul de Arte Grafice „Marvan”, București, 1945, 16 p.). Pentru întreaga sa activitate militară, științifică și culturală, a fost distins cu Ordinul turc „Medgidie” în grad de ofițer (1910), Medalia „Bărbăție și credință” clasa I (1912), Ordinul „Coroana României” în grad de comandor, Medalia „Avântul Țării” din 1913 și Ordinul „Coroana României” cu

spade în grad de ofițer (1916), „Semnul onorific pentru 25 de ani de serviciu” (1918), Ordinul francez „Legiunea de Onoare” în grad de cavaler și Ordinul „Coroana României” cu spade în grad de ofițer cu panglică de „Virtutea Militară”. S-a stins din viață în anul 1946, la București. Conferința ținută la 25 martie și 15 aprilie 1945, în cadrul Cercului Cultural de Educație Integrală, de distinsul – pe atunci comandor – Aurel Negulescu este mai mult decât edificatoare pentru spiritul, atitudinea și cultura sa interdisciplinară. Știindu-mă militar, vă așteptați poate, după ce ați văzut titlul, să vă vorbesc despre apocalipticele arme care nimicesc atâtea vieți și dărâmă atâtea așezăminte de cultură.

Nu, n-am să vă vorbesc nici de fortărețele zburătoare, nici de submarine fără echipaj, nici despre arma V2, despre nici o armă din cele care lasă în urmă numai prăpăd și jelanie, scrâșnire și sete de răzbunare, ci de o altă armă și mai puternică, *cea mai puternică*.

Dacă ea ar fi fost folosită, războiul s-ar fi terminat de mult, poate nici nu ar fi izbucnit, nici acesta, nici cele care l-au precedat.

Arma despre care vă voi vorbi este cea mai puternică, fiindcă:

1. Nu distruge, ci clădește; nu slăbește, ci întărește.
2. Nimeni și nimic nu-i poate rezista.
3. Nu costă niciun ban și este la îndemâna oricui voiește să o folosească.

Arma aceasta nu este materială, dar poruncește materialului.

Ea este de ordin sufletesc. Nouă, creștinilor, ne-a fost pusă în mână și în suflet din ziua botezului, când am fost îmbrăcați cu nevăzuta uniformă de ostași ai lui Christos: «Câți în Christos v-ați botezat/Cu Christos v-ați îmbrăcat».

Numele ei vă stă pe buze; așa cum ea trebuie să sălășluiească și în suflete: IUBIREA, iubirea creștină.

Acela care a pătimit și a fost răstignit pentru noi, ne-a lăsat tuturor drept învățătură, drept îndemn, drept consemn, drept poruncă: «IUBEȘTE PE APROAPELE TĂU CA PE TINE ÎNSUȚI», care poate fi urmată chiar și de cei nebotezați.

Am cunoscut foarte mulți, în călătoriile mele – arabi, indochinezi, senegalezi, mexicani – care se purtau mai creștinește decât mulți cu certificatul de botez în buzunar sau cu cruce la gât.

Nicio religie din lume nu propovăduiește ura, moartea – filosofia lui Nietzsche nu e dogmă religioasă – dar din toate dogmele asupra cărora am avut răgazul să meditez în liniștea mărilor, formularea de mai sus a dogmei creștine o socotesc superioară tuturor dogmelor religioase. În niciunul din rituri nu am găsit, ca în cel creștin, ridicându-se rugi pentru «dușmani», ca să-i lumineze, să-i îmbuneze Dumnezeu.

Căci Mântuitorul a zis: «Am auzit că s-a spus: Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe dușmanul tău.

Iar eu vă zic vouă: lubiți pe vrășmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatăcă și vă prigonesc».

IUBIREA, cu corolarul ei *îngăduirea*, sunt armele creștinismului adevărat. Cu ele a fost cucerită lumea păgână și ar fi fost cucerită întreaga omenire, dacă de multe ori n-ar fi fost lăsate, chiar de creștini, să ruginească³.

Mântuitorul a mustrat pe Apostolul care uitase de această armă și scosese sabia! Mântuitorul a iertat pe tâlharul tovarăș

de răstignire, a iertat pe cei care-L osândise. Martirii crucii de aceeași armă, IUBIREA, s-au folosit pentru a îndura cu seninătate chinurile și, binecuvântând, se rugau de iertarea celor care-i ardeau de vii, îi tăiau cu fereștrăul său, îi decapitau. Toți chinuitorii care foloseau arme materiale au fost învinși, și din asupritori deveneau cei mai înflăcărați ostași ai Crucii, gata a servi și ei arma *lubirii* contra altor asupritori. De s-ar fi continuat astfel, toată omenirea ar fi devenit «o turmă cu un păstor», trăind creștinește în liniște și belșug, prin *lubire*.

Sfântul Apostol Pavel, în Epistola către Romani, spune: «Nimănui cu nimic să nu fiți datori, fără numai să vă iubiți unii pe alții, căci acela care iubește pe aproapele, a împlinit Legea.

Pentru că să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturisești strâmb; să nu poftești ... și orice altă poruncă ar mai fi, se cuprinde întru acest cuvânt: să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine.

Iubirea nu face rău aproapelui; drept aceea, *lubirea* este împlinirea Legii».

Iar în epistola către Corinteni spune: «Toate limbile omenеști și îngerești de le-aș vorbi, dacă nu am *lubirea*, m-am făcut aramă sunătoare, cîmbal gălăgios.

Și dar proorocesc dacă aș avea și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință și de aș avea credință atât de multă să mut munții din loc, dacă nu am iubire, nimic nu sunt.

Și toată averea mea de-aș face-o milostenii și trupul mi-l-aș da să fie ars, dacă nu am iubire, nimic nu folosește.

Iubirea rabdă îndelung; *lubirea* este plină de bunătate: *lubirea* nu știe de pizmă, nu se laudă, nu se trufește.

Iubirea ... nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă.

Iubirea nu piere niciodată.

Credința, nădejdea, iubirea, rămân acestea trei. Dar mai mare între ele este *lubirea*».

Armele lumești pe care le pomeneam la început și care au făcut pe mulți să se ridice contra științei, ca una ce le-a născocit, sunt materializarea răutății, urii, vrajbei, lăcomiei.

Arma pe care ne-a încredințat-o Mântuitorul este materializarea bunătății, omeniei, credinței în Dumnezeu.

Universul întreg este stăpânit de *lubire*: Stelele cu planelele lor, ca și atomii cu electronii lor se supun legii divine a atracției, a iubirii, cu rezultat divină armonie universală. S-au găsit unii cu spirit distructiv, care să susțină că nu atracția domnește, ci respingerea, deci ura: fiecare astru caută să respingă pe celelalte. Matematiceste formulele rămân aceleași, schimbându-se doar peste tot semnul + cu -, dar experiențele de laborator și din văzduh au dovedit contrariul: toate corpurile se atrag proporțional cu masa fiecăruia și invers proporțional cu pătratul distanței⁴.

Iubirea este deci manifestarea, materializarea Credinței. Iar aceasta, când este îmbibată cu căldura iubirii, este luminată, nu obscurantistă; cu orizont larg, nu unul îngust; îngăduitoare, nu sectară; evlavioasă fără a fi bigotă. Altminteri, cum a spus și Sf. Apostol Pavel, Credința este seacă, uscată, stearpă, fără de folos.

Voi da câteva exemple care să illustreze aceasta și să dovedească puterea *lubirii* și rezultatele negative când ea lipsește, chiar dacă zicem că suntem creștini.

I. Un fapt istoric, care a fost redat și într-un film cine-

matografic. Nefericita Maria Stuart, Regina Scoției, îmbarcată pe un vas de pescari împreună cu suita sa, spre a fugi în Franța, este surprinsă de o furtună cu ploaie și grindină, care amenința siguranța micii ambarcațiuni. Căpitanul își îndreaptă nava spre un golfuleț adăpostit, unde pasagerii debarcă, în căutarea unui refugiu omenesc.

Rătăcind în bezna nopții, zăresc o lumină. Luptând din greu cu frigul, cu noroiul, cu ploaia, cu vântul, ajung în fine și bat la poartă. Era o casă de creștini care, bucuroși, primiră pe încercații refugiați, le schimbă îmbrăcămintea udă cu alta uscată, pun buturugi în vatră spre a întei focul și pregătesc o masă cu mâncăruri calde.

Înainte de a se atinge de fumegânde bunătăți, Maria Stuart își împreună mâinile, spuse rugăciunea, pe care o ascultară smerite și gazdele și făcu semnul crucii, așa cum îl fac catolici.

Ospitalierii creștini, care repet, se rugaseră și ei alături de ceilalți comeseni, săriră deodată în sus, strigând: «- Catolici! Catolici! Afară, afară, nu ne vor pângări casa noastră CREȘTI-NEASCĂ niște catolici!».

Și i-au dat pe toți afară în ploaie și frig, fiindcă refugiații erau catolici, iar gazdele hughenoti!

Erau creștini? Formal, da. Purtarea lor a fost creștinească? Evident că nu. De ce? Fiindcă, deși creștini pravoslavnici, le-a lipsit *lubirea*, erau sectari.

II. În timpul războiului trecut aveam ca ajutor un ofițer francez, marinar și breton, deci de două ori credincios. Trăind luni întregi sub aceleași acoperișuri și amenințări ale războiului, ne împrietenisem. Într-o seară îmi spune: «- Păcat de voi românii că sunteți oameni de treabă, dar nu veți avea parte de împărăția Cerurilor!

- De ce domnule Căpitan? îl întreb eu.

- Fiindcă nu sunteți catolici!».

I-am expus punctul meu de vedere, cum trebuie să vedem noi, cei cu cultură, problema religioasă și, ca o dovadă, am întrebat pe fata gazdei, o țărăncă mai înstărită: «- Dudaie Margareta, catolicii sunt creștini?». Dudaia Margareta a început să bată la cruce, să scuie și să spună: «- Auzi întrebare! Păgâni, domnule comandor, păgâni!».

Când am tradus căpitanului răspunsul, a rămas pe gânduri. Deși amândoi erau creștini, căpitanul dovedea că era sectar, iar fata că n-avea o credință luminată, la amândoi le lipsea *lubirea*.

III. Marele pedagog englez Baden Powel, întemeietorul cercetașiei⁵, instituție care are în lege și următorul articol: «Cercetașul crede în Dumnezeu și PRACTICĂ învățăturile religiei SALE», vede astfel aceste lucruri: «Un om fără religie, care nu ascultă de Dumnezeu și de legile sale, nu-i bun la nimic. De aceea fiecare cercetaș trebuie să aibă religia sa.

Sunt multe religii: ortodoxă, catolică, protestantă, mozaică, musulmană etc. Principalul este că toți se închină unui aceluiași Dumnezeu, cu toate că o fac în chipuri diferite. Ei sunt tocmai ca soldații unei armate care apără aceeași țară, cu toate că sunt din arme diferite: infanterie, cavalerie, artilerie, marină, aviație și au uniforme diferite. De aceea, când întâlnești un băiat care n-are aceeași religie ca voi, nu trebuie să aveți sentimente rele contra lui. Trebuie să recunoști că aparține aceleiași armate, cu toate că uniforma este diferită».

Tot el spune: «Nu ne naștem pentru noi, ci pentru a face bine altora».

Acest fel de a vedea este creștinism adevărat, luminat, cu *lubirea* la temelie, în inimă.

IV. Când eram comandant pe vaporul „Principesa Maria”, ședeam la Constantinopol de luni până vineri. Mi-am adus atunci și familia, instalând-o într-una din insulele Prinkipo.

Într-o zi plimbându-mă prin cartierul Galata, aud țipete. Un cal se ambalase și alerga nebun de-a lungul cheului, sperind pe toți trecătorii. La un moment dat călărețul e trântit la pământ, unde rămase întins cu o adâncă rană la cap și piciorul fracturat.

Cum marinarii știu să dea primele îngrijiri unui rănit, mi-am pus cunoștințele în practică, până a sosit salvarea, ceva mai târziu.

Nu știu ce va fi spus soția mea prietenelor ei din insulă, dar știu că atunci când am apărut în orășel am fost primit ca un erou, care salvase viața unui om! Una din doamne, creștină, mă întrebă: «– De ce nație era cel pe care l-ați salvat?

– Nu știu doamnă, era un OM.

– Nu domnule comandant; dacă era turc sau ovrei, trebuia să-l lăsați să moară!».

Repet – și întreb – doamna era creștină? Ea trecea doar ca atare, dar nu era, ci sectară, lipsită de *lubire*, fără care nu poate fi creștinism.

V. Auziți ce scrie Mohamed în Coran: «Întinde mâna, fă afaceri, fii prieten și iubește pe mahomedanul care este bun mahomedan.

Întinde mâna, fă afaceri, fii prieten și iubește pe evreul care este bun evreu.

Întinde mâna, fă afaceri, fii prieten cu creștinul care este bun creștin.

Să te ferești însă de mahomedanul care nu e bun mahomedan, de creștinul care nu este bun creștin, de evreul care nu este bun evreu: acela este *Necredinciosul, Păgânul*».

Iată *lubirea* creștină, proferată de întemeietorul religiei musulmane. Din păcate, urmașii nu prea i-au ascultat totdeauna și cu sfințenie poruncile. Pot spune însă că în războiul din 1912-1913, cei care s-au purtat mai creștinește dintre beligeranți au fost turcii. Iar cine-i cunoaște, a avut prilejul să vadă ce oameni de treabă sunt, cât de creștinește se poartă musulmanii.

VI. Mă găseam la Rotterdam, pe unul din vapoarele care leagă diferitele părți ale marelui port. La o cotitură atenția îmi fu atrasă de strigăte disperate pe cheu: un băiețuș căzuse în apă și târât de curent, era pe punctul de a se duce la fund.

Scot haina, o dau soției mele în grijă și mă arunc în apă. Odată cu mine mai sări și un alt pasager. Prindem pe naufragiat, îl scoatem la mal, unde după ce fu readus la viață, fu luat la bătaie de tatăl său, fiindcă... «ticălosul nu învățase încă să înoate».

A doua zi sunt citat la căpitania de port. În birou am găsit și pe tovarășul meu de creștinească faptă: era un englez, căpitan de vapor ca și mine. Căpitanul de port ne felicită și ne spuse: «– După regulamentele noastre, cel care salvează pe un semen al său de la înec primește recompensă 20 de fiorini. Cum ați fost doi, primiți fiecare câte 10 fiorini, adică 21 de lei».

N-am luat, bineînțeles, niciunul banii, ci i-am lăsat pentru Casa de ajutor a văduvelor și orfanilor de marinari.

Dacă am citat această întâmplare, a fost numai ca să vedeți că, pentru a scăpa viața unui pui de *olandez*, și-au riscat-o pe a lor un *englez* și un *român*, amândoi marinari

plini de *lubire* creștinească față de aproapele.

VII. Saint François în viața pământească era numai episcop și avea drept vecin de eparhie un alt episcop foarte legat de litera, de tipicul cărții, uitând spiritul, uitând *lubirea*. Acel episcop, ori de câte ori se afla în fața unei probleme mai grele, cerea sfatul lui Saint François, trimițându-i un mesaj printr-un băiețuș care străbătea muntoasa regiune călare pe un măgăruș.

Într-o zi, Saint François primi prin acel mesager următoarea scrisoare: «– Ajută-mă! Un regiment de cavalerie face manevre în eparhia mea. Suntem în plin postul mare și colonelul mă roagă a da voie ofițerilor și trupei să mănânce carne de pasăre. Ce să fac? Să calc canoanele?».

Saint François i-a răspuns: «– Dă-le dezlegare să mănânce și carne de vițel! Este de ajuns că ți-au cerut voie! Au dovedit astfel că sunt credincioși și respectă biserica».

Iată credință luminată, plină de *lubire*, care nu se uită la formă! Pentru aceasta unul a fost sfințit, iar numele celui alt nici nu se pomenește.

VIII. Având nevoie de un lemnar la bord, i-am supus pe candidați la un mic examen. Cel care m-a mulțumit mai mult, a fost un anume Iulian Demetrescu. La imbarcare am fost prevenit de siguranță că e suspectat ca „bolșevic” și voi avea neplăceri la bord. Înarmat cu arma *lubirii*, care face subiectul acestei comunicări, nu m-am speriat, ci l-am înrolat în echipaj.

De la prima călătorie am văzut ce fel de om era: inteligent, autodidact, excelent lucrător, ordonat, devotat. Părinții lui erau unul evreu și altul creștin, iar el nu era nici evreu, nici creștin, „nici carne, nici pește”, cum spune bătrânul Manase. Fiind un băiat setos de lectură, l-am făcut și bibliotecarul vaporului.

În navigație obișnuiam ca duminica să-mi adun oamenii la o rugăciune în comun către Cel de Sus, după care treceam la inspecția vaporului. Intrând la lemnar în cabină, am găsit pereții acoperiți cu portretele marilor revoluționari ai lumii: Lenin, Karl Marx, Troțki, Engels, Tolstoi etc. L-am întrebat atunci: «– Foarte frumos! Toți au luptat pentru un mai bine în omenire. Dar cum se face că lipsește tocmai premegătorul, Cel care s-a sacrificat pentru binele omenirii?

– Care, domnule comandant?

– Isus Christos, care s-a răstignit pentru noi.

– Nu mi-a vorbit nimeni de el, dar din ceea ce văd că fac creștinii, îmi dau seama care trebuie să fie și învățăturile lui!».

Încheie lemnarul cu dispreț⁶. Nu am zis nimic, ci numai după inspecție i-am dat Sfânta Evanghelie. Că a citit-o și răscitit-o, nu mă îndoiesc. Dovada am avut-o la întoarcere când, la inspecția cabinelor, am găsit tabloul cu Răstignirea Mântuitorului la loc de cinste, printre celelalte.

Sămânța încolțise, dar nu rodise încă. Într-una din călătoriile spre America, el rămase acolo. Nu i-a mers greu fiindcă cunoștea limba. N-am mai știut nimic de el până în preajma sărbătorilor, când primii din America următoarea scrisoare, cu un motto care rezuma ce le spusese eu marinarilor, spre a-i preveni contra ispitei dolarilor, care i-ar fi îndemnat să dezerteze pe acolo:

«De le va fi bine, să le dea Dumnezeu bine;

De le va fi rău, nu eu i-am îndemnat la rău»

Delamare, Londra 1924

Decembrie 1925

Neuitatul meu Comandant,

Fostul lemnar, departe astăzi, liber, independent și senin în lumea lui, dar pururea recunoscător de la Oceanul Pacific, unde destinele lui se încheagă, vine să aducă respectuos expresia cea mai adâncă a gratitudinii sale neuitatului, nobilului și galantului său comandant de odinioară, care la temelia carierii lui de azi a pus o atât de solidă piatră.

Ideile dvs. s-au strecurat în mine și în această depărtată zi de Crăciun Californian, cum v-aș putea aduce o bucurie mai mare decât să vă asigur că acele idei le voi păstra întotdeauna și voi lupta pentru ele.

Niciodată inima nu va înceta să bată pentru acea cauză pe care dvs. o propovăduiți, pentru acea religie, pentru acea idee mare și depărtată a viitorului: „IUBIREA, realizarea visului sublimului CHRIST.

Eu personal am păstrat și realizat în viață ce ați voit ca să-mi rămână și a rămas: „Caută de fă pace între Ideal și realitate” – cât adevăr a fost în ele! Eu le-am urmat.

Rezultatele sfaturilor dvs.? Ele au întrecut visurile mele cele mai îndrăznețe. De curând mi-am luat licența la Universitatea din Berkeley în construcții și acum lucrez la una din cele mai mari case de filme de cinematograf din Hollywood, Los Angeles.

E drept că am suferit mult, dar am luptat bine și biruit bine. Sunt tare mândru ca după un așa scurt timp să pot da bune știri. E o datorie, trebuie să vă mulțumesc pentru tot ajutorul suflătesc dat și păstrez speranța să mă pot plăti demn de aceasta.

Doresc și păstrez speranța că undeva, cândva, în câmpul larg al umanității, îmi voi întâlni din nou comandantul îndrumător, care nu m-a alungat.

Nu știu, voi fi poate atunci senator în mândra Casă Albă, dar știu că el va fi tare mândru de lemnarul său de odinioară.

Să trăiți la mulți ani cu toată familia, multă sănătate și mulțumire, iar bunului popor român, care încă-mi este drag, îi urez multă minte și înțelepciune ca să poată desăvârși marea operă cu atâtea sacrificii începută ieri.

Pot fi cu ceva de folos? Ordonăți la fel ca în trecut. Eu voi rămâne toată viața marinarul dvs. plin de respect și recunoștință”.

Iulian Demetrescu – azi Denay

Scrisoarea era însoțită de tăieturi dintr-un jurnal românesc din America, în care el publicase articole despre Biserica, despre necesitatea ierarhiei etc. Devenise și el propovăduitor!

Și câte alte exemple nu ar putea fi date de fiecare.

Sfânta noastră Scriptură, în Legea veche spune: «Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte». Legea cea nouă, lăsată de Acela care a spus: «N-am venit să stric Legea, ci să o împlinesc», adică să o desăvârșească, spune: «De te lovește cineva pe obrazul drept, întoarce-i și obrazul stâng». Mulți au interpretat că religia creștină este a celor fricoși, a celor lași. Nu, e a celor buni, a celor însetați și totuși plini de iubire. În loc de a răspunde cu altă palmă, spre a ajunge la pumni, ciomag, cuțit, revolver, atacatorul se vede învins, prin atitudinea, prin stăpânirea de sine a celui plin de iubire.

IUBIREA dezarmează și pe cel mai înverșunat, potolindu-i mânia, învingându-i răutatea, a fiarelor chiar⁷.

IUBIREA învinge toate piedicile ce țin departe om de om și înlesnește buna înțelegere, apropierea între oameni. Când arma aceasta va fi folosită de toți, nu vor mai exista certuri, procese, omoruri; vor dispărea tribunalele, poliția, jandarmii; vor fi desființate închisorile, ocnele.

IUBIREA, această puternică armă, va izgoni tot ce poate dezbină: ura rasială; ura dintre popoare; ura dintre fiii aceluiași neam, pe tema ideologiilor politice; ura stârnită de ambiții, de lăcomie, de sete de înavuțire, chiar între membrii aceleiași familii.

IUBIREA, această puternică armă, va întări legăturile de prietenie, va aduce acea visată solidaritate, pe care o practicăm noi marinarii: la semnalul S.O.S. – Save Our Souls, Salvați Oamenii Sinistrați – căpitanul nu întreabă ce pavilion poartă, de ce nație e nava sinistată, dacă și cum se închină lui Dumnezeu echipajul, ci «– Unde ești?». «– Curaj, îți vin în ajutor!». Și cu presiune mărită se îndreaptă spre locul sinistrului, unde, cu riscul vieții, marinarii voluntari se bat spre a se urca în bărcile de salvare și a înfrunta urgia valurilor, ca să-i salveze pe cei ce se vedeau în ghearele morții, fără altă nădejde decât în Dumnezeu și în această solidaritate a marinarilor.

IUBIREA este arma celor din serviciul sanitar – medici, infirmieri, surori de caritate – care stau de veghe și luptă să-i salveze de la moarte pe contaminați, pe răniți, pe muri-bunzi, chiar sub focul celui mai strașnic bombardament, sub ploaia de obuze, sub năvala microbilor. Câți și câte au căzut la datorie, dar și mai mulți sunt și cei sau cele care se înscriu să le ia locul.

IUBIREA, această armă puternică, este singura care nu-l obosește pe luptător, ci-l întărește; singura care, cu cât țâșnește mai cu aprindere, cu atât se întoarce mai năvalnică, întărindu-se și mai mult.

IUBIREA, arma aceasta puternică, este cea mai puternică, fiindcă nicio altă armă nu-i poate rezista, ci face pe cel mai înverșunat rival să cadă în brațele primitoare ale celui alt strigând: «FRATE!».

De ea este nevoie azi mai mult de când oricând. S-au irosit aproape 2000 de ani fără a fi fost folosită de toți și pretutindeni. Să luptăm cu arderea ce ea ne-o dă, ca să grăbim generalizarea ei: prin *Iubire la Frăție și Pace, la noi și în întreaga omenire. Aceasta este porunca lui Dumnezeu, trebuie să o îndeplinim dacă suntem oameni, nu fiare din junglă; dacă zicem că suntem creștini.*

Să nu spunem numai din buze CHRISTOS A ÎNVIAT, ci să dovedim că El a înviat cu adevărat și în sufletele noastre!⁸.

THE MOST POWERFUL WEAPON IN THE WORLD

The article presents information regarding rear admiral (r) Aurel Negulescu, his military career and his contribution at the enrichment of the sailor's culture. The article also presents a conference that is an example of his spirit, attitude and culture.

Keywords: Aurel Negulescu, Delamare, First World War, Romanian Navy League, conference

NOTE

- 1 Serviciul Istoric al Armatei.
- 2 Marian Moșneagu, *Dicționarul marinarilor români*, București, Editura Militară, 2008, pp. 346-348.
- 3 În *Cartea Creștinului* a Asociației „Miron Cristea”, găsim următoarele versuri: „Cruce, cruce părăsită/La o margine de drum/Coperișul tău se strică/Cu creștinii de acum”.
- 4 Faimoasa lege a lui Kepler, de fapt a lui Dumnezeu, marele astronom nefăcând altceva decât să o formuleze.
- 5 Cercetășia a fost în floare și la noi, întemeietorul sperând ca prin legăturile de prietenie între tineri, să se întărească solidaritatea în sânul Patriei, cum au reușit Pionerii Roșii în U.R.S.S., și să îndulcească raporturile internaționale, atunci când tinerii vor ajunge mari dregători în țările lor. Caracterul ei este înalt democratic, căci legea cercetașului spune între altele: „Cercetașul nu face deosebire de religie de avere sau de clasă socială. Cercetașul e muncitor; el respectă

munca și avutul altuia. Cercetașul face în fiecare zi o faptă bună, ori cât de neînsemnată ar fi. Cercetașul e dornic de învățătură și învață la rândul lui pe altul”.

6 Trist, dar adevărat? Necreștinii necunoscând Sfânta Evanghelie, judecă creștinismul după cum se poartă creștinii: nu totdeauna creștinește!

7 Chiar și fiarele sălbatice răspund la dragoste cu dragoste, împlânzitorii din circuri care dresează animalele cu teroare, deși intră înarmați în cușcă, mai toți pier sfâșiați de animalele ce-l urăsc și stau la pândă. Cei însă care le dresează cu blândețe, cu vorba dulce, cu iubire, intră dezarmați și uneori sunt apărați de atacurile altor fiare, chiar cu două picioare.

8 Comandor Aurel Negulescu (Moș Delamare), *Cea mai puternică armă din lume*, București, Institutul de Arte Grafice „Marvan” S.A.R.